

Ramona RĂDUȚ-TACIU
Ana-Maria PURCAR

(coord.)

Olga CHIȘ
Maria Ramona GROS

Pas la pas prin anotimpuri

- Resurse curriculare
pentru educația timpurie -

Literatura și preșcolarul

Colecția **Pedagogia experiențială aplicată**

Presă Universitară Clujeană

LITERATURA ȘI PREȘCOLARUL

Pas la pas prin anotimpuri

- Resurse curriculare pentru educația timpurie -

Ramona RĂDUȚ-TACIU

Ana-Maria PURCAR

Olga CHIȘ

Maria Ramona GROS

(Coord.)

LITERATURA ȘI PREȘCOLARUL

Pas la pas prin anotimpuri

- Resurse curriculare pentru educația timpurie -

Ramona RĂDUȚ-TACIU

Ana-Maria PURCAR

Olga CHIȘ

Maria Ramona GROS

(Coord.)

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2025

Colecția Pedagogia experiențială aplicată
este coordonată de Ramona Răduț-Taciu și Olga Chiș.

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Maria Eliza Dulamă

Lect. univ. dr. Mihaela Oros

ISBN 978-606-37-2607-1

© 2025 Coordonatoarele volumului. Toate drepturile rezervate. Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul coordonatoarelor, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. B.P. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel.: (+40) 744 687 884
E-mail: editura@ubbcluj.ro
editura.ubbcluj.ro | libraria.ubbcluj.ro

Autori și colaboratori (în ordine alfabetică)

- Irina ADAM, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit „Voinicel”, Chitila, județul Ilfov
- Antoanela Raveca BIAN, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit Cristești, județul Mureș
- Florin BICAN, autor literatură română pentru copii
- Olga CHIȘ, lect. univ. dr., Departamentul de Științe ale Educației, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, județul Cluj
- Monica COSTE, dr., profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit „Universității Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, județul Cluj
- Aurica CRĂCIUN, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit Târnava, Sighișoara, județul Mureș
- Lucia-Aurelia FODOR, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit nr. 12, Târgu-Mureș, județul Mureș
- Maria Ramona GROS, inspector școlar pentru educație timpurie, limba română, Inspectoratul Școlar Județean Mureș
- Ruxandra LĂCĂTUȘ, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit „Voinicel”, Chitila, județul Ilfov
- Maria Cristina MANEA, dr., profesor pentru educație timpurie, Școala Gimnazială „Mircea Sântimbreanu” Brad, județul Hunedoara
- Raluca MATEI, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit nr. 6, Târgu-Mureș, județul Mureș
- Alina Ioana MOLDOVEANU, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit nr. 4, Reghin, județul Mureș
- Lucia MUNTEAN, educatoare, autoare și formator în domeniul educației timpurii
- Mara-Roxana OPREA, student Pedagogia Învățământului Primar și Preșcolar, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, județul Cluj

Maria Mariana PETRUȚ, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit nr. 4, Reghin, județul Mureș

Camelia Loredana POP, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit Rândunica, Târgu-Mureș, județul Mureș

Ana-Maria PURCAR, asist. univ. dr., Departamentul de Specialitate cu Profil Psihopedagogic, Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca, județul Cluj

Ramona RĂDUȚ-TACIU, conf. univ. dr. habil., Departamentul de Științe ale Educației, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, județul Cluj

Crina-Adriana ȘĂULEAN, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit Licurici, Târgu-Mureș, județul Mureș

Anca Iulia TONCEAN, profesor pentru educație timpurie, director Grădinița cu Program Prelungit nr. 4, Reghin, județul Mureș

Luciana TRUȚĂ, dr., profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit „Micul Prinț”, Cluj-Napoca, județul Cluj

Anca Maria VLAD, profesor pentru educație timpurie, Grădinița cu Program Prelungit Nazna, județul Mureș

Ilustratori:

Mara DUMA, studentă, Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca, județul Cluj

Iulia PODARIU, studentă, Universitatea de Artă și Design din Cluj-Napoca, județul Cluj

Introducere

Fiecare zi are propria frumusețe, fiecare moment este încărcat de farmec, iar fiecare dintre noi este capabil să se bucure de acestea. Pentru ca bucuria să fie deplină, ea trebuie împărtășită celorlalți, prin gând, prin cuvânt și prin faptă.

Atunci când copiii mici ne încarcă de bucurie, această stare se revarsă firesc și se transmite cu sinceritate și candoare. Ce poate fi mai valoros decât sentimentul că totul este armonios, frumos și plin de sens?

Numeroase opere ale literaturii române și universale cuprind, în paginile lor, fragmente de autentică bucurie, cu valoare formativă, utile în procesul de educație timpurie a preșcolarilor.

Cadrul curricular, metodologic și legislativ din România permite specialiștilor valorificarea fondului cultural autohton, încurajând totodată creativitatea și tendința spre perfecționare. Aceste repere însoțesc constant evoluția carierei didactice și oferă sprijin în lucrul cu copiii de vârstă mică.

În mod generic, preșcolarul și educatoarea formează un parteneriat educațional în care sunt descifrate, împreună, tainele literaturii, stimulând permanent curiozitatea epistemică încă din primele zile de frecventare a grădiniței și susținând învățarea experiențială. Un simplu moment de poveste poate fi insuficient în structura unei zile obișnuite de grădiniță, iar abordarea personalizată a fiecărui copil, precum și activitatea ludică în sine, pot deveni adevărate „povești educaționale”. Succesul acestora depinde de identificarea nevoilor reale ale preșcolarilor, de adaptarea ofertelor educaționale și de asigurarea unei educații timpurii de calitate, orientate spre viitor.

Întrebările copiilor sunt numeroase și dinamice, depășind adesea capacitatea adulților – educatori și părinți – de a oferi răspunsuri imediate. Interogațiile de tipul „cum?” și „de ce?” reprezintă repere esențiale în curriculumul pentru educația timpurie, iar explorarea detaliată a mediului înconjurător contribuie la satisfacerea curiozității acestora. Fiecare zi de grădiniță trebuie să aducă experiențe noi, variate – în fiecare săptămână, în fiecare anotimp și în fiecare etapă a parcursului educațional.

Diversitatea acestor experiențe stimulează reflecția. În profunzimea ființei noastre, ne reamintim modul în care alții au scris sau au vorbit despre flori, fluturi, animale, soare și alte elemente ale universului înconjurător.

Revenim, astfel, la carte, la text, la idei deja formulate, pe care uneori le asumăm și le reinterprețăm.

În acest mod se construiește relația cu literatura, iar dorința de aprofundare conduce la îmbogățirea acesteia.

Lucrarea de față include referințe din această sferă, adresându-se specialiștilor în educația timpurie, dar și părinților și bunicilor implicați în procesul de formare a copiilor. Ea răspunde unei întrebări frecvente: „Ce să mai citim?”. Răspunsul este oferit prin organizarea alfabetică a titlurilor (epice și lirice), structurate pe anotimpuri, în funcție de contextul activităților educaționale. De aici derivă și titlul lucrării, care reunește autori și texte ce văd, în parte, pentru prima dată lumina tiparului.

Pe alocuri, textele sunt însoțite de suporturi intuitive, constituind resurse utile pentru diverse secvențe ale activităților integrate.

Apreciem inițiativa realizării acestei lucrări-suport și valoarea experienței literare și profesionale a autorilor implicați, anticipând continuarea seriei *Literatura și preșcolarul*, în acord cu așteptările viitoare, în cadrul colecției „Pedagogia experiențială aplicată”.

Coordonatorii

Cuprins

Introducere.....	7
------------------	---

Cap. I. RESURSE CURRICULARE LITERARE PENTRU ANOTIMPUL TOAMNA	13
BOGĂȚIILE TOAMNEI	13
BUCHETUL DE DALII	14
CEA MAI BUNĂ LEGUMĂ	15
CINE ESTE REGELE FRUCTELOR DE TOAMNĂ?	17
CUM VA FI LA GRĂDINIȚĂ?	18
DE CE PLOUĂ TOAMNA?	20
DE CE S-AU SUPĂRAT FLORILE?	22
FRUCTE DE TOAMNĂ	23
FRUCTELE DULCI ALE TOAMNEI.....	23
FRUNZA CARE VOIA SĂ ZBOARE	24
HĂRNICIA VEVERIȚEI	25
ÎN ORAȘUL MERIȘOR... (MĂRUL CEL MIC).....	26
MERELE, PRIETENELE COPIILOR.....	28
MICUȚA FURNICĂ ȘI PREGĂTIRILE DE TOAMNĂ	29
MORCOVEL ȘI SECRETUL TOAMNEI.....	30
MORCOVUL TIMID ȘI ROȘIA CEA MÂNDRĂ	31
O ZI DE TOAMNĂ ÎN FAMILIA MEA.....	32
PARA SUPĂRATĂ	34
PICĂTURA DE APĂ	35
PLECAREA BERZELOR.....	36
PLECAREA RÂNDUNICII.....	37
PRIMA ZI LA GRUPA MARE	39
STROPI DE PLOAIE TÂRZII	40
ȘTEFAN ȘI MORCOVII MINUNAȚI.....	41
TOAMNA ÎN PĂDUREA FERMECATĂ	42
TOAMNA, LA BUNICI.....	43
TOAMNA ȘI BUNICII	45
TOAMNA ȘI PALETA EI DE CULORI	47

TOAMNĂ, TOAMNĂ, BUN VENIT!	48
TOAMNA	48
TOAMNA LA GRĂDINIȚĂ.....	48
ZÂNA TOAMNĂ ȘI FRUNZELE JUCĂUȘE.....	49
Alte texte literare despre toamnă recomandate preșcolarilor.....	50

Cap. II. RESURSE CURRICULARE LITERARE

PENTRU ANOTIMPUL IARNA.....	51
BRADUL CU DOR DE TATA	51
CARTEA CU PINGUINI.....	53
CEL MAI FRUMOS DAR.....	54
COPACUL SPIRIDUȘILOR.....	55
DARUL ELIZEI	57
FULGUL FRIGUROS.....	59
FULGUȘORUL NĂZDRĂVAN.....	61
GHETUȚELE PREGĂTITE	62
IARNA ARICIULUI PICI.....	63
IARNA CU FULGI ȘI POVEȘTI.....	65
IARNA ÎN POIANA IEPURAȘILOR	66
IEPURAȘUL AȘTEAPTĂ PRIMĂVARA.....	67
ÎNCEPE SĂ NINGĂ... ..	68
LA COLINDAT, CU PĂRINȚII	69
LA PATINAJ.....	71
LA SĂNIUȘ.....	73
O ÎNTÂMPLARE ADEVĂRATĂ	75
OMULEȚUL DE ZĂPADĂ ȘI FULARUL ROȘU	77
O VRABIE POZNAȘĂ.....	78
PĂDUREA DE ARGINT	80
PERIPEȚIILE CÂRTIȚEI NANA	83
POVESTEA LUI ANDREI ȘI PANTA VESELĂ.....	85
POVESTEA UNUI BRAD	87
PRIETENII PĂSĂRELELOR.....	88
URSULEȚUL CARE A VRUT SĂ VADĂ NINSOAREA.....	90
VEVERIȚA LUNA ȘI CASTORUL MOTI - AVENTURĂ ÎN ZĂPADĂ.....	91
Alte texte literare despre iarnă recomandate preșcolarilor	93

Cap. III. RESURSE CURRICULARE LITERARE	
PENTRU ANOTIMPUL PRIMĂVARA	95
ALBINUȚA CARE A ADUS PRIMĂVARA.....	95
AVENTURILE IEPURAȘULUI NORI ȘI ALE RĂȚUȘTEI ROUA	96
BUNICUL ȘI PĂSĂRELELE.....	98
CADOUL INIMII	99
CĂLĂTORIA DE PRIMĂVARĂ A LILEI.....	101
CĂSUȚA PENTRU PĂSĂRI.....	103
CÂND PRIETENIA ADUCE PRIMĂVARA	104
CEI TREI FRAȚI FLUTURI.....	106
CULOAREA PRIMĂVERII.....	107
DARUL ALB.....	108
DE FLORII.....	108
DOCTORUL PĂDURII	109
FIRICELUL DE IARBĂ	110
GHIOCII ȘI OAMENII DE ZĂPADĂ.....	111
GHIOCUL CARE A ÎNVINS IARNA.....	112
HORA LEGUMELOR.....	113
INIMĂ DE PIATRĂ.....	114
LINA, BUBURUZA CU ARIPI DE CURAJ	115
LUMEA DE DUPĂ STÂNCĂ	117
MICUȚA MESAGERĂ A SOARELUI.....	118
PITICII DIN GRĂDINA DE PRIMĂVARĂ.....	119
PLOAIA DE AUR	120
POVESTEA FLORII NESIGURE.....	121
POVESTEA OULUI NĂZDRĂVAN	122
POVESTEA UNEI FLORI CURAJOASE.....	124
PRIMĂVARA	125
PRIMĂVARA DIN VALEA CURCUBEULUI	126
SOFIA ȘI FLORILE DE PRIMĂVARĂ	128
SPIRIDUȘUL PIRPIREL ȘI PRIMĂVARA LUMINOASĂ	130
VEȘTEA BUBULINEI.....	132
ZÂNA NARCISA.....	134
Alte texte literare despre primăvară recomandate preșcolarilor.....	135

Cap. IV. RESURSE CURRICULARE LITERARE	
PENTRU ANOTIMPUL VARA	137
BRIOȘA RĂMASĂ ACASĂ.....	137

CĂLĂTORIA CULORILOR PRIN PĂDURE	139
CIREȘEL ȘI CIREȘICA	140
CIREȘEL ȘI VIȘINEL.....	141
COSMIȘOR ȘI RONȚIȘOR	142
CURCUBEUL	144
CURSA PRIETENIEI	145
DARUL PRIETENIEI.....	147
FLUTURELE NEHOTĂRÂT	148
GHIDUȘ	149
HĂRNICIA GĂINUȘEI.....	151
LECȚIA STUPULUI.....	152
MACUL ROȘU ȘI FLOAREA PERECHE	153
NĂSTUREL DE MARE	155
PÂINEA FERMECATĂ CU ROUĂ.....	156
POVEȘTEA UNEI FELII DE PÂINE	157
PRIETENIA ADEVĂRATĂ	158
PRUNUL ȘI FETIȚA CURAJOASĂ.....	159
REGINA ALBINELOR	160
RUCSACUL LUI ANDREI	161
SCOICA MAGICĂ ȘI VACANȚA DE NEUITAT	163
SOARELE ȘI NORIȘORUL.....	165
UN STRĂIN ÎN PĂDURE.....	166
VACANȚA LUI ARICEL.....	168
VARA CU PĂLĂRIE GALBENĂ	169
VULPIȘOR DESCOPERĂ VARA	170
Alte texte literare despre vară recomandate preșcolarilor	171

**Cap. V. PERSPECTIVE DE VALORIFICARE A TEXTELOR
ÎN ACTIVITĂȚILE INSTRUCTIV-EDUCATIVE CU PREȘCOLARI**

Proiect de activitate didactică integrată,

Luciana Truța, Ramona Răduț-Taciu, Olga Chiș 173

**Cap. VI. SCENARIILE DIDACTICE PENTRU DEZVOLTAREA
LITERAȚIEI EMERGENTE FUNDAMENTATE
PE TEXTUL LITERAR „PLECAREA BERZELOR” DE LUCIA MUNTEAN**

Aplicabilitate: preșcolari de grupă mare,

Monica Coste, Olga Chiș, Ramona Răduț-Taciu 181

BIBLIOGRAFIE 201

Preșcolarul și educatoarea explorează împreună tainele literaturii, stimulând constant curiozitatea epistemică încă din prima zi la grădiniță, susținând învățarea experiențială. Literatura devine un cadru formativ prezent în întreaga experiență educațională, nu doar un moment izolat în structura zilei. Fiecare activitate poate integra dimensiunea narativă, oferind copilului oportunitatea de a descoperi sensuri, de a formula întrebări și de a construi semnificații personale.

Abordarea personalizată transformă procesul educativ într-un parcurs al dezvoltării autentice, iar activitatea ludică, prin caracterul ei simbolic și creativ, facilitează înțelegerea lumii și structurarea experienței. Textul literar devine astfel un instrument pedagogic valoros, care sprijină dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copilului și contribuie la formarea unei atitudini deschise față de învățare.

